2015 m. rugsėjo 8 d., antradienis

P8_TA(2015)0293

Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą

2015 m. rugsėjo 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl integruoto požiūrio į Europos kultūros paveldą (2014/2149(INI))

(2017/C 316/08)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos (ES) sutarties preambulę, kurioje pažymima, kad Sutarties signatarai semiasi „įkvėpimo iš Europos kultūrinio, religinio ir humanistinio paveldo“, ir į ES sutarties 3 straipsnio 3 dalį,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 167 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 22 straipsnį,

— atsižvelgdamas į UNESCO 2005 m. spalio 20 d. priimtą Konvenciją dėl kultūrų raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo,

— atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1295/2013, kuriuo sukuriama programa „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) ir panaikinami sprendimai Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB ([1]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 ([2]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1301/2013 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir dėl konkrečių su investicijų į ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą tikslu susijusių nuostatų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 ([3]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1291/2013, kuriuo sukuriama bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ (2014–2020 m.) ir panaikinamas Sprendimas Nr. 1982/2006/EB ([4]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/60/ES dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 ([5]),

— atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/37/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo ([6]),

([1]) OL L 347, 2013 12 20, p. 221.
([2]) OL L 347, 2013 12 20, p. 320.
([3]) OL L 347, 2013 12 20, p. 289.
([4]) OL L 347, 2013 12 20, p. 104.
([5]) OL L 159, 2014 5 28, p. 1.
([6]) OL L 175, 2013 6 27, p. 1.

— atsižvelgdamas į 2005 m. spalio 13 d. Europos Tarybos bendrąją kultūros paveldo vertės visuomenei pagrindų konvenciją (Faro konvenciją) ([1]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 21 d. Tarybos išvadas dėl kultūros paveldo kaip vieno iš strateginių tvarios Europos išteklių ([2]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. lapkričio 25 d. Tarybos išvadas dėl kultūros paveldo dalyvaujamojo valdymo ([3]) ir 2015–2018 m. darbo plano kultūros srityje ([4]) bei Europos kultūros paveldo metų, kurie buvo paminėti išvadose,

— atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 27 d. Komisijos rekomendaciją 2011/711/ES dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, internetinės prieigos ir skaitmeninio išsaugojimo ([5]),

— atsižvelgdamas į 2014 m. lapkričio 26 d. Komisijos komunikatą „Investicijų planas Europai“ (COM(2014)0903),

— atsižvelgdamas į 2014 m. liepos 22 d. Komisijos komunikatą „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“ (COM(2014)0477),

— atsižvelgdamas į 2014 m. lapkričio mėn. Regionų komiteto nuomonę dėl Komisijos komunikato „Integruotas požiūris į Europos kultūros paveldą“,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Kultūros ir švietimo komiteto pranešimą ir Transporto ir turizmo komiteto ir Regioninės plėtros komiteto nuomones (A8-0207/2015),

A. kadangi kultūra ir kultūros paveldas yra bendri ištekliai ir bendros gėrybės bei vertybės, kuriais niekas negali naudotis išskirtinėmis teisėmis, o visapusiškas jų potencialas skatinti tvarią žmogaus socialinę raidą ir socialinę bei ekonominę plėtrą dar turi būti pripažintas ir visapusiškai išnaudotas tiek įgyvendinant ES strategijas, tiek siekiant JT laikotarpio po 2015 m. vystymosi tikslų;

B. kadangi sprendimų priėmimo procese privalu atsižvelgti į daugeriopą kultūros poveikį visuomenei;

C. kadangi kultūros paveldas savo pobūdžiu yra nevienalytis, atspindi kultūrų ir kalbų įvairovę ir pliuralizmą ir turi įtakos regionų vystymuisi, socialinei sanglaudai, žemės ūkiui, jūrų reikalams, aplinkai, turizmui, švietimui, skaitmeninei darbotvarkei, išorės santykiams, muitinių bendradarbiavimui, taip pat moksliniams tyrimams ir inovacijoms;

D. kadangi kultūros, kultūrų įvairovės ir kultūrų dialogo skatinimas veikia kaip valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimo katalizatorius;

E. kadangi didinant Europos kultūrų ir kalbų įvairovę, populiarinant Europos kultūros paveldą ir stiprinant Europos kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumą siekiama skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą;

F. kadangi paveldo ištekliai – ilgalaikis turtas, atliekantis vertės kūrimo funkciją ir padedantis ugdyti įgūdžius, prisidedantis prie ekonomikos augimo ir turizmo skatinimo, taip pat padedantis kurti darbo vietas;

([1]) 2005 m. spalio 13 d. priimta Europos Tarybos Ministrų Komiteto, tų pačių metų spalio 27 d. Fare (Portugalija) pateikta pasirašyti valstybėms narėms ir 2011 m. birželio 1 d. įsigaliojusi.
([2]) OL C 183, 2014 6 14, p. 36.
([3]) OL C 463, 2014 12 23, p. 1.
([4]) OL C 463, 2014 12 23, p. 4.
([5]) OL L 283, 2011 10 29, p. 39.

G. kadangi kultūros paveldo projektai neretai yra novatoriškos ir tvarios ekonominės veiklos, kurią vykdant plėtojamos mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) verslo ir mokslinių tyrimų galimybės, pavyzdžiai;

H. kadangi materialusis ir nematerialusis kultūros paveldas atlieka svarbų vaidmenį kuriant, išsaugant ir remiant Europos kultūrą ir nacionalinį, regioninį, vietinį ir asmeninį tapatumą ir šiuolaikinių Europos tautų tapatumą;

I. kadangi kultūros paveldo priežiūros, restauravimo ir išsaugojimo, pasiekiamumo ir naudojimosi juo politika pirmiausia priklauso nacionalinės, regionų ir vietos atsakomybės sričiai, bet kartu kultūros paveldo klausimas turi ir aiškų europinį aspektą ir yra tiesiogiai keliamas įgyvendinant ne vienos srities ES politiką, įskaitant susijusią su žemės ūkiu, aplinka, moksliniais tyrimais ir inovacijomis;

J. kadangi SESV 167 straipsnyje nustatyta, kad „Sąjunga prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu iškeldama bendrą kultūros paveldą“;

K. kadangi SESV 167 straipsnyje nustatyta, kad Sąjunga veikia siekdama gerinti Europos tautų kultūros ir istorijos pažinimą ir populiarinimą, skatinti valstybes nares bendradarbiauti, o prireikus – paremti ir papildyti jų veiklą europinės reikšmės kultūros paveldo išsaugojimo ir apsaugos srityje;

L. kadangi Tarybos 2014 m. lapkričio 25 d. priimtame darbo plane kultūros srityje paveldas vadinamas vienu iš keturių ES darbo kultūros srityje 2015–2018 m. prioritetų;

M. kadangi dėl pagal lytis suskirstytų duomenų apie kultūrą trūkumo, taip pat ir kultūros paveldo srityje, nuo politiką formuojančių ir sprendimus priimančių asmenų nuslepiama lyčių nelygybė ir su ja susiję iššūkiai;

N. kadangi informacija apie finansavimo galimybes naudojantis ES programomis su kultūros paveldu susijusiose, pvz., vietos ir regionų vystymosi, kultūrinio bendradarbiavimo, mokslinių tyrimų, švietimo, MVĮ ir pilietinės visuomenės rėmimo ir turizmo, srityse nors ir prieinama, tačiau yra fragmentiška;

O. kadangi turėtų būti stiprinama Europos Tarybos programos „Europos kultūros keliai“ kultūrinė ir turistinė vertė populiarinant bendrą Europos kultūros paveldą ir plėtojant tvarų kultūrinį turizmą;

P. kadangi Europos Sąjungos kultūros paveldo ir „Europa Nostra“ apdovanojimais Europos paveldo srityje skatinamas meistriškumas, remiantis pavyzdžio galia įkvepiama imtis veiksmų ir skatinama keistis geriausios patirties pavyzdžiais;

Q. kadangi Paminklų ir jų kompleksų konservavimo ir restauravimo chartijoje (Venecijos chartija), Europos architektūros paveldo konvencijoje (Granados konvencija) ir Archeologijos paveldo apsaugos konvencijoje (Valetos konvencija) aiškiai apibrėžti tarptautiniu mastu pripažinti kultūros paveldo restauravimo ir archeologinių darbų standartai ([1]);

Integruotas požiūris

1. mano, kad nepaprastai svarbu naudoti turimus išteklius kultūros paveldui remti, stiprinti ir populiarinti vadovaujantis integruotu požiūriu, kartu atsižvelgiant į kultūros, ekonominius, socialinius, istorinius, švietimo, aplinkosauginius ir mokslinius aspektus;

([1]) Venecijos chartija, kurią 1965 m. priėmė Tarptautinė paminklų ir paminklinių vietovių taryba (ICOMOS); Granados konvencija, kurią 1985 m. priėmė Europos Taryba; Valetos konvencija, kurią 1992 m. priėmė Europos Taryba.

2. mano, kad, jei norima užtikrinti kultūrinį dialogą ir tarpusavio supratimą, kultūros paveldo atžvilgiu būtina vadovautis integruotu požiūriu; yra įsitikinęs, kad toks požiūris gali padėti užtikrinti tvirtesnę socialinę, ekonominę ir teritorinę sanglaudą, kartu prisidedant prie strategijoje „Europa 2020“ išdėstytų tikslų siekio;

3. atsižvelgdamas į būtinybę vystyti naują integruotą požiūrį į kultūros paveldą, pateikia Komisijai šias konkrečias rekomendacijas:

a) laikantis visus sektorius apimančių ir lanksčių dabartinių Komisijos darbo metodų, Komisijoje nustatyti bendrą požiūrį gerinant skirtingų politikos sričių, kurioms aktualus kultūros paveldo klausimas, sąveiką ir informuoti Parlamentą apie šios glaudesnės sąveikos rezultatus;

b) užtikrinti, kad potencialiems naudos gavėjams paprastu ir prieinamu būdu, pvz., per bendrą ES informacijos platformą ir keičiantis geriausios patirties pavyzdžiais, būtų teikiama informacija apie esamas kultūros paveldui skirtas Europos finansavimo eilutes;

c) paskelbti Europos paveldo metus, pageidautina 2018 m., ir skirti tam pakankamą biudžetą, be kita ko, siekiant didinti būsimų kartų informuotumą ir skleisti žinias apie Europos kultūros paveldo vertybes ir jų apsaugą, ir ne vėliau kaip 2016 m. Europos Parlamentui pateikti Europos paveldo metų programą;

d) pagal savo politinį ir horizontalųjį požiūrį pripažinti, kad kultūros paveldas yra kilnojamas ir nekilnojamas, materialus ir nematerialus, taip pat neatsinaujinantis išteklius, kurio autentiškumą privalu išsaugoti;

4. ragina artimiausiu metu nustatyti istorinės aplinkos, kuri dar žinoma kaip nekilnojamasis paveldas, politinį pagrindą, į kurį būtų įtraukta paminklų, archeologijos ir istorinių kraštovaizdžių reglamentavimo sistema, laikantis SESV 4 straipsnio;

5. skatina šiuolaikines kūrybines inovacijas architektūros ir dizaino srityse remiantis pagarba praeičiai ir dabarčiai ir kartu užtikrinant aukštą kokybę ir nuoseklumą;

Europos finansavimas kultūros paveldui

6. atkreipia dėmesį į Sąjungos įsipareigojimą saugoti ir stiprinti Europos kultūros paveldą įgyvendinant įvairias programas („Kūrybiška Europa“, „Horizontas 2020“, „Erasmus+“, „Europa piliečiams“), skiriant finansavimą (Europos struktūriniai ir investicijų fondai) ir vykdant tokius veiksmus, kaip Europos kultūros sostinė, Europos paveldo dienos ir Europos paveldo ženklas; ragina ES ir valstybes nares dar labiau remti mokslinius tyrimus;

7. prašo Komisijos:

a) sukurti bendrą ES portalą, skirtą materialiajam ir nematerialiajam kultūros paveldui, ir jame telkti informaciją apie visas ES programas, pagal kurias finansuojamas kultūros paveldas; jis turėtų būti suskirstytas pagal tris pagrindinius aspektus: materialiojo ir nematerialiojo kultūros paveldo objektų duomenų bazė, į kurią taip pat būtų įtraukti geriausios patirties, susijusios su apsauga ir populiarinimu, pavyzdžiai ir visos atitinkamos nuorodos, informacija apie kultūros paveldo finansavimo galimybes, taip pat Europos kultūros paveldo būklės duomenys ir kultūros objektų konservavimui svarbūs duomenys, pavyzdžiui, klimato duomenys, arba jau atliktos restauracijos duomenys; naujienos apie politikos pokyčius, veiksmus ir renginius, susijusius su kultūros paveldu, bei nuorodos į juos;

b) skiriant finansavimą remti studijas, mokslinius tyrimus ir bandomąsias priemones, ypač skirtas kultūros paveldo stiprinimo procesų poveikiui analizuoti, konkretiems rodikliams ir kriterijams, susijusiems su to paveldo tiesioginiu ir netiesioginiu indėliu į ekonominio ir socialinio vystymosi procesus, nustatyti, kultūros ir socialinėms inovacijoms teritoriniame kontekste tiesiogiai remti, kad kultūros paveldas galėtų sustiprinti vystymąsi ir pagerinti žmonių gyvenimo kokybę;

c) stiprinti naują sukurtą daugiašalio finansavimo principą, pagal kurį įgyvendinant vieną didelio masto projektą galima papildomai naudoti įvairias Europos lėšas;

d) skatinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę;

e) pritaikyti projektų valdymo laiko apskaičiavimo reikalavimus struktūrinių fondų atveju, siekiant optimaliau atsižvelgti į specifinius išsaugojimo, restauravimo ir apsaugos projektų reikalavimus;

f) persvarstyti 5 mln. EUR ribą, kuri taikoma kultūros paveldo projektams, pateiktiems siekiant įgyvendinti nedidelio masto infrastruktūros veiksmus ([1]), ir nustatyti bent tokią pat ribą, kokia taikoma UNESCO projektams, t. y. 10 mln. EUR;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) reglamento persvarstymo principas, pirmiausia integruoto finansavimo principas konkrečiais atvejais irgi gali būti praktiškai pritaikomas remiant stambaus masto projektus; tačiau pripažįsta, kad būtina skatinti ir remti ir nedideles kultūros iniciatyvas, kurios ypač svarbios vietos vystymuisi ir gali padėti išsaugoti kultūros paveldą, taip pat skatinti vietos ir regioninį vystymąsi bei socialinį ir ekonominį augimą apskritai;

9. ragina Komisiją į gaires, taikomas kultūros paveldui skirtoms kitos kartos struktūrinių fondų lėšoms, įtraukti privalomą kokybės kontrolės sistemą, kuri būtų taikoma visu projekto vykdymo laikotarpiu;

10. atkreipia ypatingą dėmesį į valstybių narių vaidmenį užtikrinant aukštą veiklos vykdytojų profesinių žinių ir gebėjimų lygį ir veiklos struktūrą, kurią įgyvendinant galima užtikrinti geriausią praktiką kultūros paveldo apsaugos srityje, taip pat taikant tinkamas kokybės tikrinimo sistemas, kaip reikalaujama pagal tarptautines chartijas;

11. ragina Komisiją užtikrinti, kad deleguotuosiuose aktuose ir kvietimuose pareikšti susidomėjimą, taip pat vykdant 2014–2020 m. sanglaudos politikos reglamentų rengimo iniciatyvas tinkamomis finansuoti sritimis būtų laikomos inovacijos paveldo išsaugojimo srityje, taip pat nedidelį poveikį aplinkai turintys sprendimai, kuriais siekiama užtikrinti efektyvų energijos vartojimą istoriniuose pastatuose;

12. ragina valstybes nares svarstyti galimas mokestines paskatas, susijusias su restauravimo, apsaugos ir išsaugojimo darbais, pvz., galimybę sumažinti PVM at kitus mokesčius, nes Europos kultūros paveldas valdomas ir privačių asmenų;

13. primygtinai ragina Komisiją įvertinti geriausią patirtį, susijusią su Europos fiskaline politika, ir rekomenduoti valstybėms narėms tinkamus tokios patirties pavyzdžius; ragina valstybes nares laikytis šių rekomendacijų ir tarpusavyje keistis geriausia praktika siekiant kuo labiau skatinti privačiojo sektoriaus paramą materialiojo ir nematerialiojo kultūros paveldo projektams ir didinti jų poveikį atitinkamų teritorijų ekonominiam vystymuisi ir socialinei sanglaudai;

Nauji valdymo modeliai

14. teigiamai vertina Tarybos iniciatyvą parengti kultūros paveldo sričiai skirtas naujų dalyvaujamojo valdymo modelių gaires didinant kultūros paveldo, kaip bendro turto, vertę ir stiprinant vietos, regioninio, nacionalinio ir Europos lygmens planų sąsajas;

15. ragina valstybes nares užtikrinti, kad būtų vystomos teisinės priemonės, kurias taikant būtų galima įgyvendinti alternatyvius finansavimo ir administravimo modelius, pvz., įtraukiant bendruomenę, pilietinę visuomenę, taip pat viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystes, siekiant įgyvendinti veiksmus, susijusius su kultūros paveldu (išsaugojimu, restauravimu, apsauga, plėtojimu ir populiarinimu);

16. ragina Komisiją ir valstybes nares Europos mastu inicijuoti visų valdymo lygmenų politikos formuotojų dialogą, kuriame dalyvautų kultūros ir kūrybos sektorių, turizmo paslaugų operatorių tinklų, privačiojo ir viešojo sektoriaus veikėjų partnerysčių, taip pat NVO atstovai;

([1]) Žr. Reglamento (ES) Nr. 1301/2013 3 straipsnio 1 dalies e punktą.

17. ragina visus suinteresuotuosius subjektus dalyvauti kultūros paveldo valdymo procese, siekiant surasti tvaraus kultūros paveldo išsaugojimo ir jo ekonominio bei socialinio potencialo plėtojimo pusiausvyrą;

18. pabrėžia, kad ERPF kultūros paveldo projektai yra praktinis daugiapakopio valdymo ir subsidiarumo principo pavyzdys bei svarbus ERPF išlaidų elementas; atkreipia ypatingą dėmesį į tarpvalstybinių projektų, kurie padeda didinti ekonominę ir socialinę sanglaudą bei skatinti įtrauktį, svarbą; atsižvelgdamas į tai ragina imtis priemonių siekiant stiprinti ir didinti paramą finansavimui pagal viešojo ir privačiojo sektoriaus susitarimus;

19. pabrėžia, kad nauji valdymo modeliai turi apimti kokybės kontrolės sistemą, kuri būtų taikoma bet kokio alternatyvaus kultūros paveldo finansavimo ir administravimo atveju;

20. primygtinai ragina valstybes nares didinti išlaidų, susijusių su kultūros paveldo objektais, kontrolę ir skatinti bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu, korupcija ir bet kokia kitokia neteisėta veikla šioje srityje;

21. siūlo nustatyti, kad prie Europos Sąjungos pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamo akto būtų pridedamas jo poveikio kultūros paveldui vertinimas ir kad, nustačius neigiamą poveikį kultūros paveldui, jis turėtų būti išbraukiamas iš tokio pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto taikymo srities kaip išimtis;

Kultūros paveldo ekonominis ir strateginis potencialas

22. pažymi, kad kultūros paveldas prisideda prie inovatyvių darbo vietų, produktų, paslaugų ir procesų kūrimo ir gali būti kūrybiškų idėjų šaltinis, skatinantis naują ekonomiką, kartu, tinkamai valdant, darydamas palyginti nedidelį poveikį aplinkai;

23. pripažįsta, kad kultūros paveldas atlieka gyvybiškai svarbų vaidmenį įgyvendinant ne vieną pavyzdinę strategijos „Europa 2020“ iniciatyvą, pvz., Europos skaitmeninę darbotvarkę, iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“, Naujų įgūdžių ir darbo vietų kūrimo darbotvarkę ir globalizacijos eros pramonės politiką; todėl ragina strategijos „Europa 2020“ laikotarpio vidurio peržiūroje ryžtingiau pripažinti Europos kultūros paveldo, kaip strateginio ištekliaus pažangiam, tvariam ir integraciniam augimui užtikrinti, vaidmenį;

24. pažymi, kad kultūros paveldo sritis pajėgi kurti aukštos kvalifikacijos darbo vietas; primygtinai ragina valstybes nares imtis iniciatyvų, susijusių su kultūros paveldo srities darbuotojų ir mokslininkų mokymo valdymo ir išsaugojimo klausimais plėtojimu, ir visų pirma palankiai vertina ilgalaikį mokslininkų tinklų finansavimą, pvz., pagal programą „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“ teikiamas dotacijas;

25. pabrėžia materialaus ir nematerialaus UNESCO nurodyto kultūros ir gamtos paveldo svarbą Europos turizmui;

26. pabrėžia galimybę kuriant makroregioninius strateginius planus didesnį dėmesį skirti kultūros turizmui, kad jis būtų geriau įtrauktas į Europos bendradarbiavimo strateginę programą;

27. ragina ES institucijas ir valstybes nares skatinti ir remti „švelnaus“ transporto iniciatyvas (vaikščiojimą pėsčiomis, jodinėjimą ir važinėjimą dviračiu), taip atveriant naujus kelius kultūriniam ir gamtiniam turizmui;

28. ragina valstybes nares dirbti kartu su regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis siekiant užtikrinti maksimalią kultūros paveldo vertę mūsų visuomenėse ir maksimaliai prisidėti prie darbo vietų kūrimo ir augimo ES;

2015 m. rugsėjo 8 d., antradienis

29. nurodo, kad kultūrinis turizmas, kuris sudaro 40 proc. Europos turizmo, augimo ir užimtumo potencialo požiūriu yra pagrindinis ekonomikos sektorius, kurio plėtojimą reikia toliau skatinti naudojant naujas technologijas; tačiau pabrėžia, kad svarbu apsaugoti kultūros ir gamtos paveldą kuriant tvarias, mažiau agresyvias ir didesnę pridėtinę vertę suteikiančias turizmo formas, pagal kurias turizmo sektorius integruotas į vietos plėtros strategijas;

30. reiškia susirūpinimą dėl kultūros paveldo, kuris yra labai svarbus europinei tapatybei, išsaugojimo, restauravimo, apsaugos ir populiarinimo politikos padėties; pabrėžia, kad kai kuriose valstybėse narėse dėl ekonomikos ir finansų krizės buvo labai sumažintas kultūros paveldo apsaugai skiriamas finansavimas; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad Europos kultūros paveldo vertinimui būtų skiriama pakankamai lėšų ir rodoma pakankamai iniciatyvos;

31. ragina Komisiją skatinti kultūros ir kūrybos sektorių kompetenciją, inovacijas ir konkurencingumą remiant menininkų, kūrėjų ir kultūros srities specialistų darbą;

32. pažymi, kad turi būti nedelsiant numatyta konkreti kultūros paveldo vieta Komisijos Investicijų plane Europai;

33. atkreipia dėmesį į būtinybę tobulinti metodinę sistemą siekiant gerinti statistiką, susijusią su kultūros paveldo sritimi; ragina Komisiją pasiūlyti visoms valstybėms narėms vienodų rodiklių, kuriais būtų galima naudotis kultūros paveldo padėčiai stebėti ir vertinti, rinkinį; pabrėžia būtinybę gauti daugiau mokslinių tyrimų rezultatų visais kultūros paveldo aspektais ir juos tarpusavyje susieti, siekiant įveikti susiskaidymą šioje srityje; atsižvelgdamas į tai nurodo, kad, siekiant gauti daugiau mokslinių tyrimų projektų rezultatų, labai svarbūs vadinamieji didieji duomenys; pabrėžia, kad, siekiant įvertinti esamą ir galimą kultūros paveldo ekonominę vertę, labai svarbu sistemingiau rinkti statistinius duomenis;

34. mano, kad įmones ir įstaigas, veikiančias įvairiose paveldo išsaugojimo srityse, Komisija turėtų klasifikuoti kaip sudarančias konkretų sektorių, kuriame jos taiko pridėtinę vertę turinčius tradicinius metodus ir suteikia galimybę ekologiškai ir tvariai išsaugoti paveldą;

35. pripažįsta, kad būtina skubiai spręsti jaunimo nedarbo problemą, ir pabrėžia, kad kultūros paveldas yra sritis, turinti potencialo kurti daugiau ir geresnių darbo vietų ir galinti tvirčiau susieti švietimą ir profesinį gyvenimą, pvz., rengiant kokybiškas pameistrystės ir mokomosios praktikos programas bei vystant pradedančiųjų įmonių ir MVĮ verslą ir socialinę ekonomiką; šiuo požiūriu ragina valstybes nares kurti naujas ir novatoriškas finansavimo galimybes, kurios padėtų remti šio sektoriaus darbuotojų ir mokslininkų mokymą bei švietimą kultūros paveldo išsaugojimo ir valdymo klausimu ir judumą;

36. ragina Europos Komisiją laikantis integruoto požiūrio ir remiantis mokslu skatinti bendras kultūros paveldo ir turizmo programas, kurios būtų naudojamos kaip gairės ir gerosios praktikos pavyzdys;

37. kviečia valstybes nares strategiškai planuoti su kultūros paveldu susijusius projektus, kurie vestų į regionų ir vietos vystymąsi, tarptautinio ir tarpregioninio bendradarbiavimo programas, naujų darbo vietų kūrimą, tvarų kaimo ir miesto vietovių atkūrimą ir tradicinių įgūdžių, susijusių su kultūros paveldo restauravimu, apsaugą ir rėmimą;

38. ragina Komisiją ir valstybes nares parengti ekonominį ir statistinį tyrimą, susijusį su įmonėmis, valdymo įstaigomis ir įvairių specializacijų profesijomis kultūros paveldo išsaugojimo ir sklaidos srityje, taip pat su konkrečia šių įmonių, įstaigų ir profesijų įtaka gamybos sistemai ir užimtumui;

39. atkreipia dėmesį į būtinybę kurti, plėtoti ir skatinti dirbančiųjų kultūros paveldo sektoriuje judumo ir mainų galimybes užtikrinant profesinės kvalifikacijos pripažinimą laikantis Direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, nustatant minimalius profesinius (gebėjimų ir žinių) standartus ir taikant juos valstybėse narėse, ypač restauravimo ir konservavimo srityje; šiuo požiūriu ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl atitinkamų programų taikymo srities išplėtimo, kad į jas būtų įtrauktas kultūros paveldo valdytojų ir darbuotojų (pavyzdžiui, pilių valdytojų) judumo aspektas, siekiant keistis patyrimu ir geriausios patirties pavyzdžiais;

40. ragina valstybes nares pabrėžti šios srities paveldo turto vertę skatinant tyrimus, kuriuos atliekant būtų galima nustatyti kultūros objektų ekonominę ir kultūrinę vertę, kad būtų galima jų konservavimo išlaidas paversti investicijomis į jų vertę;

41. ragina Komisiją apsvarstyti galimybę, kad pagal jos būsimą Strateginę inovacijos darbotvarkę Europos inovacijos ir technologijos institutas (EIT) sukurtų žinių ir inovacijos bendriją (ŽIB) kultūros paveldo ir kūrybos sektoriaus srityje ir taip tiesiogiai paremtų holistinę mokslinių tyrimų ir inovacijų viziją;

42. dar kartą pabrėžia, kad svarbu į švietimo programas įtraukti švietimą dailės, muzikos, teatro ir kino klausimais, kaip esminį kultūros paveldo pažinimo, meninės veiklos ir saviraiškos, taip pat socialinių emocinių gebėjimų, skatinančių kūrybiškumą ir inovacijas, elementą;

43. skatina valstybes nares į visus švietimo sistemos lygius įtraukti mokomuosius dalykus, susijusius su kultūros paveldu;

44. atkreipia ypatingą dėmesį į esamą didelį įmonių veiklos vystymo ir įtraukios koncepcijos turizmo sektoriuje potencialą, ypač turizmo srities MVĮ, tačiau taip pat naujoms įmonėms, ne pelno sektoriui ir kitoms organizacijoms, kurios prisideda prie Europos kultūros paveldo išsaugojimo, apsaugos ir populiarinimo; pabrėžia, kad, be kultūros išteklių, paslaugų kokybė ir aukšto lygio profesiniai įgūdžiai, aukštos kvalifikacijos šios srities specialistų turėjimas ir internetinė sklaida yra esminiai Europos turizmo sektoriaus sėkmės ir konkurencingumo veiksniai; pabrėžia, kad, siekiant priartinti kultūros paveldą prie žmonių, būtini moksliniai tyrimai, inovacijos ir naujos technologijos, ypač telekomunikacijų srityje; be to, mano, kad siekiant MVĮ konkurencingumo turėtų būti panaikinta nereikalinga joms tenkanti našta ir kad turėtų būti persvarstyti teisės aktai, turintys neigiamą poveikį turizmo sektoriaus MVĮ;

Galimybės ir iššūkiai

45. atkreipia dėmesį į kultūros paveldo skaitmeninimo potencialą: tai ir priemonė mūsų praeičiai išsaugoti, ir švietimo, mokslinių tyrimų galimybių, kokybiškų darbo vietų kūrimo, geresnės socialinės integracijos, platesnės neįgaliųjų arba atokiuose regionuose gyvenančių asmenų prieigos ir ekonominės plėtros šaltinis; pabrėžia, kad, norint skaitmeninti paveldą, reikia atitinkamai finansuoti mažąsias ir vidutines arba atskirtas kultūros įstaigas ir kad, siekiant užtikrinti didesnę šio paveldo auditoriją ir platesnę jo sklaidą, pakankamas finansavimas yra labai svarbus; pabrėžia, kad dėl skaitmeninimo ir naujų technologijų teikiamų galimybių, kurios niekada nepakeis prieigos prie originalaus paveldo ir susijusios tradicinių dalyvavimo kultūrinėje veikloje formų teikiamos socialinės naudos, skaitmeninimo metu ir po jo neturėtų būti atsainiai žiūrima į originalų konservavimą ar ignoruojamos tradicinės kultūros skatinimo formos;

46. palaiko skaitmenines inovacijas meno ir paveldo sektoriuje ir pažymi, kad e. infrastruktūros naudojimas gali pritraukti naują auditoriją ir užtikrinti geresnę prieigą prie skaitmeninio kultūros paveldo ir naudojimąsi juo; pabrėžia esamų priemonių, pvz., Europos skaitmeninės bibliotekos (Europeana) interneto svetainę, svarbą ir ragina tobulinti šios svetainės paieškos kriterijus siekiant padidinti patogumą naudotojams;

47. pabrėžia būtinybę didinti kultūros paveldo, visų pirma Europos filmų paveldo, skaitmeninimo, išsaugojimo ir prieinamumo internete lygį;

48. pabrėžia, kaip svarbu plėtoti tikras demokratines ir dalyvavimu grindžiamas idėjas apie Europos paveldą, įskaitant idėjas apie religinių ir etninių mažumų paveldą; atkreipia dėmesį į paveldo vietoves, kuriose įtvirtinti skirtingi arba ginčijami praeities aspektai, ir pabrėžia, kad dėl susitaikymo proceso neturėtų būti slopinamas istorinis bendruomenių sąmoningumas; ragina valstybes nares apsvarstyti kultūros paveldo pateikimo etiką ir metodus ir atsižvelgti į interpretavimo įvairovę;

49. patvirtina, kad religinis paveldas yra nematerialaus Europos kultūros paveldo dalis; pabrėžia, kaip svarbu užtikrinti, kad su religine praktika siejamos vietos, veikla ir objektai Europos kultūros paveldo srityje nebūtų ignoruojami arba kokia nors forma diskriminuojami;

50. mano, kad religinis istorinis paveldas, įskaitant architektūrą arba muziką, turi būti saugomas dėl savo kultūrinės vertės, neatsižvelgiant į tai, kokios religinės konfesijos atstovai juos sukūrė;

51. pabrėžia kultūrų dialogo tiek Europoje, tiek už jos ribų svarbą ir mano, kas Sąjunga turėtų skatinti tokį dialogą kaip atitinkamą kovos su bet kokios kilmės radikalizmu priemonę;

52. atkreipia dėmesį į specifinius valstybių narių tautinių mažumų ypatumus, susijusius su kultūros paveldu; todėl ragina išsaugoti jų kultūros paveldą ir skatinti bei saugoti kultūrų įvairovę;

53. pabrėžia, kad neturėtų būti dėl kultūros diskriminuojamos religinės ir etninės mažumos;

54. pabrėžia, kaip svarbu remti migrantų bendruomenių kultūrinę veiklą;

55. pakartoja, kad kultūros paveldas svariai prisideda prie kultūros ir kūrybos sektorių veiklos, o per kultūrą – prie socialinės įtraukties;

56. pabrėžia, kaip svarbu suteikti daugiau galimybių neįgaliesiems patekti į kultūros paveldo vietoves;

57. atkreipia dėmesį į tai, kaip svarbu išsaugoti kultūrinį kraštovaizdį ir visų pirma nematerialųjį kultūros paveldą, kuris atspindi gyvąją kultūrą ir padeda skatinti tradicinius amatus, ir ragina Komisiją šį aspektą platesniu mastu įtraukti į atitinkamas programas;

58. pabrėžia kulinarinio paveldo, kurį reikia saugoti ir remti, svarbą; mano, kad per sąveiką su kitomis ES politikos sritimis, kaip antai bendra žemės ūkio politika ir vartotojų apsaugos politika, būtų galima optimizuoti šiai sričiai skiriamų lėšų panaudojimą;

59. pažymi, kad kultūros paveldas ir turizmas yra vienas kitam naudingi, nes kultūros paveldas duoda nemažai pajamų turizmo pramonei, o turizmas teikia naudą kultūrai, nes skatina rodyti ir išsaugoti kultūros vertybes ir suteikia jų išsaugojimui reikalingų pajamų;

60. pabrėžia, kad kultūros turizmas turi atlikti svarbų vaidmenį išsaugant ir suvokiant mūsų kultūros paveldo vertę – šis paveldas apima ne tik fizinį paveldą ir kraštovaizdį, bet ir nematerialųjį paveldą, pvz., kalbas, religijos ir kulinarijos tradicijas;

61. ragina Komisiją, Tarybą ir valstybes nares toliau bendradarbiauti siekiant visais atitinkamais lygmenimis įgyvendinti veiksmus, susijusius su kultūros paveldo ir kultūros turizmo skatinimu, kurie įtraukti į 2010 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą „Turistų lankomiausias žemynas – Europa. Nauja turizmo politika“ (COM(2010)0352);

62. pabrėžia, kad, atsižvelgiant į radikalius demografinius ir socialinius pokyčius, mūsų bendras Europos kultūros paveldas ir planuojami šiai temai skirti metai yra labai svarbūs tam, kad piliečiai save tapatintų su Europos Sąjunga ir Sąjungoje stiprėtų bendruomenės jausmas;

63. mano, kad bendro Europos kultūros paveldo suvokimas ir ateities kartoms bus orientyras ir galimybė formuoti Europos tapatybę ir vertybes, kaip antai pagarba vienas kitam grindžiamas sugyvenimas už savo valstybės narės ribų; todėl rekomenduoja ypač atsižvelgti į jaunąją kartą, be kita ko, planuojant Europos kultūros paveldo metus;

64. džiaugiasi dėl didelės Europos kultūros sostinių sėkmės; ragina sukurti šių miestų tinklą, kad jie būtų geriau matomi, keistis patirtimi ir gerąja praktika, taip pat siekiant padėti būsimiems kandidatas, ir palengvinti renginių ir specialių išvykų organizavimą;

65. ragina, siekiant suartinti Europoje gyvenančius žmones, naudotis kultūros paveldu kaip mokomąja priemone, skirta socialiniams klausimams spręsti;

66. atkreipia dėmesį į grėsmę aplinkai, kuri turi įtakos didelei daliai ES paveldo vietų, ir primygtinai ragina valstybes nares savo ilgalaikėse paveldo išsaugojimo ir restauravimo metodų finansavimo strategijose atsižvelgti į klimato kaitos ir žmogaus veiklos padarinius paveldo išsaugojimo ir restauravimo metodams; be to, rekomenduoja valstybėms narėms ir Europos Sąjungai labiau remti mokslinius tyrimus šioje srityje, be kitų dalykų, siekiant tiksliau ištirti įvairų klimato kaitos poveikį kultūros paveldui ir sukurti atsakomąsias priemones;

67. ragina Komisiją, Tarybą ir valstybes nares kartu su Europos investicijų banku plėtoti pagal programą „Europa Nostra“ vykdomą iniciatyvą „7 vietovės, kurioms gresia didžiausias pavojus“, nustatant naujus Europos paveldo, kuriam gresia pavojus, pavyzdžius, rengiant veiksmų planus ir ieškant galimų finansavimo šaltinių; pažymi, kad šios iniciatyvos plėtojimas yra vienas iš būdų pritraukti privačias investicijas paveldui stiprinti;

68. ragina Komisiją geriau koordinuoti ir remti valstybių narių pastangas kovoti su kultūros paveldo objektų vagystėmis, kontrabanda ir neteisėta prekyba jais tiek ES, tiek už jos ribų; prašo grąžinti neteisėtai iš valstybių narių teritorijos išvežtus kultūros objektus;

69. primena, kad svarbu saugoti ir konservuoti kultūros paveldą, ypač nuo bėgant laikui atsirandančios žalos, taip pat nuo vandalizmo ir plėšimo; atkreipia dėmesį į plėšimo pavojų, kurį daugelyje archeologinių vietovių šiuo metu dar kelia organizuoti lobių ieškotojai, ypač kai paveldas yra po vandeniu ir institucijoms sunku prie jo prieiti ir jį prižiūrėti; šiuo klausimu ragina ES valstybes nares glaudžiau bendradarbiauti atpažįstant ir susigrąžinant kultūros vertybes, taip pat kovojant su neteisėta prekyba šiomis vertybėmis;

70. atkreipia dėmesį į vaidmenį, kurį kultūros paveldas atlieka Sąjungos išorės santykių srityje – palaikant politikos dialogą ir bendradarbiaujant su trečiosiomis valstybėmis, ir ragina valstybes nares, Komisiją ir Tarybą pagyvinti kultūros srities diplomatiją; be to, nurodo tarpdalykinių mokslinių tyrimų projektų, kuriuos kartu vykdo valstybės narės ir ES nepriklausančios trečiosios šalys, potencialą išsaugant kultūros paveldą;

71. ragina valstybes nares, ES ir tarptautinę bendruomenę dėti pastangas ir imtis prevencijos priemonių siekiant apsaugoti Europos ar trečiųjų valstybių kultūros paveldą, jį registruoti ir restauruoti, jeigu jam tyčia keliamas pavojus ir jis niokojamas dėl karo veiksmų ir pažeidžiant kultūrinę bei religinę tapatybę, taip pat bendradarbiaujant su tarptautinėmis organizacijomis, pvz., ICCROM, ICBS (angl. *International Committee of the Blue Schield*), civilinėmis ir karinėmis institucijomis, kultūros įstaigomis ir profesinėmis asociacijomis;

72. ragina priimti tarptautinius susitarimus siekiant užkirsti kelią neteisėtai prekybai kultūros paveldu; pabrėžia, kad būtina išvien su JT ir UNESCO apginti kultūros paveldą, kuriam gresia pavojus, ir kovoti su kultūros objektų grobstymu ir naikinimu konfliktų zonose;

73. pabrėžia ES turimos praktinės patirties potencialą išsaugant kultūros paveldą – per teroro išpuolius ir karą apgadintas ar sugriautas kultūros vertybes;

74. pritaria tam, kad būtų kuriami tarptautiniai kultūros turizmo produktai, atspindintys bendras Europos vertybes ir paveldą; ragina Komisiją stiprinti bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis ir kitomis organizacijomis, formuojančiomis kultūros ir turizmo politiką, kaip antai Jungtinių Tautų pasaulio turizmo organizacija (UNWTO) ir UNESCO, toliau bendrai finansuoti ir populiarinti tinklus, tarpvalstybinius regioninius projektus ir, glaudžiai bendradarbiaujant su Europos Taryba, programą „Europos kultūros keliai“ – tai geriausias tarpvalstybinio Europos masto teminio turizmo projektų pavyzdys;

o

o o

75. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.